

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ

श्री बालमुकुन्द लोहिया संस्कृत आणि भारतीयविद्या अध्ययन केन्द्र

शैक्षणिक वर्ष २०१७ – २०१८

गृहपाठाचे प्रश्न (Home Assignments)

संस्कृत विशारद

विद्यार्थ्यांनी खाली दिल्याप्रमाणे प्रथम, तृतीय अथवा पञ्चम सत्रातील सर्व विषयांचा प्रत्येकी २० गुणांचा गृहपाठ सोडवणे आवश्यक आहे. सदर गृहपाठ विभागाच्या सदाशिव पेठ कार्यालयात दिनांक १५ सप्टेंबर २०१७ रोजी किंवा त्यापूर्वी पोहोचतील अशा प्रकारे दाखल करणे आवश्यक आहे. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या अन्य केन्द्रांवर गृहपाठ दाखल करताना पुरेसे आधी दाखल करणे गरजेचे आहे, जेणेकरून त्या त्या केन्द्रांकडून ते सदाशिव पेठ कार्यालयाकडे वेळेत पाठविले जाऊ शकतील. दिलेल्या मुदतीनंतर कोणत्याही कारणास्तव कोणाचेही गृहपाठ स्वीकारले जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

CB 4.101/EB 4101 कौटिलीय अर्थशास्त्र

प्र. १. “चतस्रः एव विद्याः” इति विधानं स्पष्टीकुरुत । (२०)

CB 4.102/EB 4102 सामान्य व्याकरण – I (सामान्य व्याकरण आणि भाषान्तर)

प्र. १. संस्कृतवर्णमालाविषये सविस्तरं लिखत । (१०)

प्र. २. एकतो दशपर्यन्तं संख्यावाचकानां सर्वाणि विभक्तिरूपाणि लिखत । (१०)

CB 4.103/EB 4103 रूपक- I (प्रतिमा)

प्र. १. प्रतिमानाटकस्य प्रथमाङ्कस्य रसग्रहणं लिखत । (२०)

CB 4.104/EB 4104 प्राचीन भारताचा सांस्कृतिक इतिहास (कुषाणांपर्यंत)

प्र. १. भारतीय इतिहासाला प्रभावित करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा. (२०)

Q. 1. Explain the geographical features influencing the Indian History.

CB 4.105/EB 4105 आधुनिक साहित्य (भीमायन)

प्र. १. ससन्दर्भ स्पष्टीकरणं कुरुत । (१०)

१) नामान्तरं चैतदभूतपूर्वं ध्रुवं नु जन्मान्तरभावबन्धनम् ।

२) राज्ञः समाश्र्वासकभाषणेन नितान्ततृप्तः स ययौ स्वगेहम् ।

प्र. २. टिप्पण्यौ लिखत । (१०)

१) भीमस्य महाविद्यालयीनशिक्षणम्

२) प्रशालायामस्पृश्यतादाहप्रसङ्गः

CB 4.106/EB 4106 सुभाषिते (नीतिशतक)

- प्र. १. भर्तृहरेस्तस्य साहित्यकृतीणां च परिचयं लिखत । (१०)
प्र. २. मूर्खपद्धतिमनुसृत्य निबन्धं लिखत । (१०)

CB 4.107/EB 4107 इंग्रजी – I

- Q. 1. Write an essay of around 20-25 lines on any one of the following: (20)
Corruption My Favourite Holiday Destination Importance of Reading Books

CB 4.301/EB 4301 ऋग्वेदसूक्ते

- प्र. १. ऋचोः सटिप्पणमनुवादं कुरुत- १.१.२, १.१५४.४, २.१२.७ (१०)
प्र. २. टिप्पण्यौ लिखत- गोत्रमण्डलानि, सोमः, वरुणः (१०)

CB 4.302/EB 4302 सामान्य व्याकरण – II (व्याकरण-भाषान्तर-निबन्ध)

- प्र. १. माध्यमभाषयानुवदत । (१०)
१) न सा सभा यत्र न सन्ति वृद्धा वृद्धा न ते ये न वदन्ति धर्मम् ।
धर्मो न वै यत्र च नास्ति सत्यं सत्यं न तद् यच्छलनानुविद्धम् ।।
२) दातव्यं भोक्तव्यं सति विभवे संचयो न कर्तव्यः । पश्येह मधुकरीणां सञ्चितमर्थं हरन्त्यन्ये ।।
न हि प्राणात्प्रियतरं लोके किञ्चन विद्यते । तस्माद्दयां नरः कुर्याद्यथात्मनि तथा परे ।।
प्र. २. रूपपरिचयं कुरुत- कवये, कस्मिन्, पृच्छथ, तनोतु, यातुम्, मरुते (०६)
प्र. ३. प्रयोगं परिवर्तयत- १. दुर्जनाः सज्जनान् निन्दन्ति । २. सिंहेन जीव्यते । (०४)

CB 4.303/EB 4303 रूपक- II (नागानन्द)

- प्र. १. हर्षस्य परिचयं तथा नागानन्दनाटकस्य वैशिष्ट्यानि सविस्तरं लिखत । (२०)

CB 4.304/EB 4304 प्राचीन भारताचा सांस्कृतिक इतिहास (गुप्त ते यादव)

- प्र. १. गुप्त राजवंशाची सविस्तर माहिती लिहा. (२०)
Q. 1. Write in detail about the Gupta dynasty

CB 4.305/EB 4305 साहित्यशास्त्र- भरतनाट्यशास्त्र आणि काव्यादर्श

- प्र.१. टिप्पणीद्वयं लिखत- १) काव्यादर्शस्य मङ्गलाचरणम् (१२)
२) उपमालङ्कारः (०८)

CB 4.306/EB 4306 श्रीमद्भगवद्गीता

- प्र. १. श्रीमद्भगवद्गीताया द्वितीयस्याध्यायस्य सारांशं लिखत । (२०)

CB 4.307/EB 4307 इंग्रजी – III

Q. 1. Write an essay (20–25 lines) on any one topic: (1) Technology and Human Destruction (2) Festivals of India (3) Role of Youth in Protection of Environment

CB 4.501/EB 4501 संस्कृत साहित्याचा इतिहास (वेद, आर्ष महाकाव्ये आणि पुराणे)

- प्र. १. चतुर्णां वेदानां परिचयं दत्त । (१०)
प्र. २. वेदाङ्गानि स्पष्टीकुरुत । (१०)

CB 4.502/EB 4502 सामान्य व्याकरण – III (व्याकरण-भाषान्तर-निबन्ध)

- प्र. १. समासविग्रहं कृत्वा नामानि लिखत । (०५)
मूषकमार्जारम्, पत्रपुष्पफलच्छायाः, अधनः, सूर्योदयः, हरिणाक्षी
प्र. २. अन्यतरं विषयमधिकृत्य संस्कृतभाषया दशवाक्यात्मको निबन्धो लेख्यः । (१०)
संस्कृतमहाविद्यालयः दूरभाषमहिमा
प्र. ३. माध्यमभाषयानुवदत । (०५)
विजेतव्या लङ्का चरणतरणीयो जलनिधिर्विपक्षः पौलस्त्यो रणभुवि सहायाश्च कपयः ।
तथाप्येको रामः सकलमवधीद्राक्षसकुलं क्रियासिद्धिः सत्त्वे वसति महतां नोपकरणे ॥

CB 4.503/EB 4503 रूपक- III (अभिज्ञानशाकुन्तल)

- प्र. १. अभिज्ञानशाकुन्तलस्य प्रथमाङ्कस्य रसग्रहणं लिखत । (२०)

CB 4.507/EB 4507 मीमांसापरिभाषा

- प्र. १. ब्राह्मणवाक्यभेदान् सविस्तरं लिखत । (१०)
प्र. २. विधेस्त्रैविध्यं स्पष्टीकुरुत । (१०)

CB 4.508/EB 4508 सर्वदर्शनसंग्रह (निवडक भाग)

- प्र. १. माध्वमतमनुसृत्य शक्तिप्रकारान् द्रव्यविभागं च स्पष्टीकुरुत । (१०)
प्र. २. रामानुजाचार्याणां जीवनवृत्तान्तं संक्षेपेण लिखत । (१०)

CB 4.509/EB 4509 गौडपादकारिका

- प्र. १. आगमप्रकरणस्य सारांशं लिखत ।

CB 4.510/EB 4510 विश्वगुणादर्शचम्पू

- प्र. १. विश्वगुणादर्शचम्पूमनुसृत्य सूर्यवर्णनं गङ्गानदीवर्णनं च लिखत । (२०)

CB 4.511/EB 4511 साहित्यदर्पण (परिच्छेद- ३)

- प्र. १. ससन्दर्भं कारिकामुद्धृत्य स्पष्टीकरणं दत्त । (२०)
१) स्थायीभावः सचेतसाम् । २) अयमास्वाद्यते रसः ।

CB 4.512/EB 4512 जातकमाला

- प्र. १. शिविजातकस्य समीक्षणं कुरुत । (२०)